

vlucht, met loggen en gelijkmatigen vleugelslag, de *kalongs* 1) aankleppen en zweven geruischloos naar 't nachtkwartier.

Hier en daar, op een vooruitspringende landtong, teekent zich tegen den avondhemel af een grooter dorp, waar de bevolking de vischvangst afwisselt met den kleinhandel in rijst, kokosolie, maïs en rotan, of dieper het land in de kalk brandt waarvoor de heuvels in overvloed de grondstofleveren. Ginds over 't water schakelt zich een snoer van groene eilanden langs de bochtige kustlijn van Pamakassan en ofschoon hier het scherpste oog, aan den overkant der dertig palen breede zeestraat, de lage Java-kust niet meer ontwaren kan, toch, bij helder weer, verraadt zich het land. Want Idjèn en Ringgit boren met hunne hooge toppen door het wolkenfloers en de bergketens van Jang en Tengger heffen in scherpgekartelde lijn hunne ruggen tegen het firmament.

Voor al die groepen van palmboomen, waar ze hunne lange gevingerde twijgen gelijk reusachtige veeren doen uitkomen tegen 't vluchtig avondrood, stoffeeren dit landschap met stille en bevallige harmonie. Gewis, de inlander beschouwt deze gratiën van het plantenrijk enkel uit het oogpunt der utiliteit. Hij weet hoeveel der dikgebolsterde noten in de oksels der twijgen hangen en wanneer ze rijp zullen zijn; hij is tevreden wanneer de vlugge *badjing* 2) en de afzichtelijke *kalong* en de sluipende klappertor dien vruchtenoogst ongemoeid laten, wanneer de noten veel olie uitleveren, of het sap der arèng-boomen veel *legèn* (gist).

Doch de reiziger uit verre landen laat zijne oogen gaarne zich verkwikken aan die dichtertelijke groepen, nu hij hier de werkelijkheid aanschouwt van hetgeen de zanger in het „ruwe Noorden” slechts voor de oogen des geestes zag opdoemen; 't land waar

— weeldrige vruchtboomen, allen,
Hoog overweld door de veedrige kruinen der ranke kalappaas,
Vormen een vriendelijk woud, en pinang en kokospalmkruinen
Wieglen op rijzige zuil boven 't glinsterende sapgroen der pisangs,
Zilverig grijs glanst de kruin van den doerèn, en blaauwachtig somber
Toont zich de arènpalm. — 3)

Neven de karige rijst- en maïsvelden strekken zich de grasvlakten uit, waar de madreesche *sappies* hun voedsel zoeken, spaarzaam genoeg in den drogen tijd des jaars. Toch is het eiland rijk aan vee. De logge en zwaargebouwde buffel van het Javasche binnenland wordt hier schaars aangetroffen, destemmer het eigenaardig runderras, 't welk kenmerkende afwijkingen vertoont van dat op Java. Klein zijn ze, en kort ineengedrongen van gestalte, de runderen die men hier ziet weiden, daarbij laag op de pooten, maar stevig gebouwd en tegen vermoeienissen bestand. Vandaar dat ze zooveel naar den

1) Groote vleermuizen.

2) Eekhoortje.

3) Hofdijk. In 't harte van Java.